

Minister Klimatu i Środowiska

DOP-WŚ.050.25.2025.1.DT
3749609.15127556.12197636
Warszawa, 22-05-2025

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w nawiązaniu do zapytania Posłanki Olgi Ewy Semeniuk-Patkowskiej w sprawie statusu prawnego oraz dalszego losu głazu narzutowego uznanego za pomnik przyrody, zlokalizowanego w miejscowości Gaudynki (gmina Orzysz, woj. warmińsko-mazurskie), K10ZAP2403, przedstawiam wyjaśnienia poniżej.

Zasady dotyczące tworzenia i likwidowania pomników przyrody regulują przepisy ustawy z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody¹ (dalej „uop”). Zgodnie z art. 44 ust. 3 uop, zniesienia formy ochrony przyrody, jaką jest pomnik przyrody, dokonuje rada gminy w drodze uchwały. Zgodnie z art. 44 ust. 3a u.o.p., projekt uchwały w sprawie zniesienia formy ochrony przyrody wymaga uzgodnienia z właściwym regionalnym dyrektorem ochrony środowiska. Przedmiotowego uzgodnienia dokonuje się w trybie art. 106 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego² (dalej: „kpa”).

Zgodnie z art. 44 ust. 4 u.o.p. zniesienie ochrony następuje w razie utraty wartości przyrodniczych i krajobrazowych, ze względu na które ustanowiono formę ochrony przyrody, lub w razie konieczności realizacji inwestycji celu publicznego w przypadku braku rozwiązań alternatywnych lub zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego. W świetle powyższych przepisów, zasypanie pomnika przyrody nie może zatem stanowić przesłanki zniesienia tej formy ochrony. Działanie takie mieści się natomiast w katalogu czynności zakazanych ujętych w art. 45 ust. 1 pkt 1 uop i stanowi wykroczenie, o którym mowa w art. 127 pkt 2 ppkt a podlegające karze aresztu albo grzywny. Zaś orzekanie w sprawach, o których mowa w art. 127, następuje na podstawie przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia (zgodnie z art. 132 uop).

W zakresie pomnika przyrody w Gaudynkach - Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie w latach 2022-2023 prowadził korespondencję z Urzędem Miejskim w Orzyszu w sprawie przedmiotowego pomnika przyrody. Głaz zlokalizowany jest na gruncie prywatnym i został w latach wcześniejszych zakopany przez właściciela nieruchomości. Burmistrz Orzysza został poinformowany, że nie istnieją przesłanki prawne do zniesienia formy ochrony przyrody tego obiektu, a zakopanie głazu narusza zakazy obowiązujące w stosunku do pomnika przyrody. Pismem z dnia 4 kwietnia 2023 r. Burmistrz Orzysza poinformował

¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 i 1940

² Dz.U. z 2024 r. poz. 572

o przekazaniu sprawy bezprawnego zakopania głazu do organów ścigania oraz o wystosowaniu do właściciela gruntu wezwania do przywrócenia położenia głazu w jego pierwotnym miejscu. Na wystosowane przez Burmistrza Orzysza wezwanie organ uzyskał odpowiedź, że „wydobycie przedmiotowego głazu jest niemożliwe ze względu na: prowadzenie gospodarki rolnej na terenie, na którym jest on zlokalizowany; brak środków finansowych i specjalistycznego sprzętu; ryzyko uszkodzenia głazu, które może które może skutkować nałożeniem kary grzywny lub aresztu.” Natomiast sprawa tocząca się przed organami ścigania została w 2024 r. zakończona przed Sądem Rejonowym w Piszcu II Wydział Karny uniewinnieniem obwinionego od zarzucanego mu czynu. Z informacji udzielonych resortowi środowiska wynika, że wg stanu na dzień 13 maja 2025 r., w związku z wyrokiem Sądu Rejonowego w Piszcu, Gmina Orzysz nie podjęła dalszych czynności w sprawie przywrócenia pierwotnego położenia przedmiotowego głazu narzutowego.

Zgodnie z art. 229 pkt 1 kpa, organem właściwym do rozpatrzenia skargi dotyczącej zadań lub działalności rady gminy jest właściwy miejscowo wojewoda.

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

Mikołaj Dorożala
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości

Departament Spraw Parlamentarnych - Kancelaria Prezesa Rady Ministrów